

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KOZGAZDASZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:
Négy hasábos petit sorát 5 kr.
Nagyobb terjedelmű a többesrét
hirdetéseket a kiadásukat a 14-
olcsóbb árért vételek föl-
Bélyegdíj minden külön beiga-
lásért 30 kr.

„Nyitár”-ben megjelenő közle-
mény minden petit sora 20 kr.

Hirdetéseket felvételnek a kiadó-
hivatalban, KUTASI I. könyv-
nyomdájában, valamint ZICHBER-
MAN H. könyv-irodájában te-
Név nélkül vagy börtönmentől
békülőtől kértatok nem vétel-
nek fogadják.
Kéziratok vissza nem
adatok.

Utolsó árkelet

Árkelet	pé z	árú
50	120 25	120 75
50	101 20	101 45
50	98 25	98 75
50	100.—	101.—
50	101.—	101 50
50	98 —	98 20
50	91 25	91 55
50	101 75	102 25
50	101 50	102.—
50	99.—	99 50
50	100.—	100 50
50	98 75	99 25
50	97 75	98 25
50	94 75	95 25
50	—	—
50	—	—
50	91 50	92 —
50	117.—	117 50
50	124 50	125 50
50	—	—
50	94 50	95.—
50	93.—	93 50
50	96 75	97 50
50	96 —	96 75
50	112 50	113 50
50	92 30	92 80
50	97.—	97 50
50	93 75	94 25
50	—	—
50	119 25	120 25
50	—	—
50	101 75	102 25
50	103 25	103 75
50	—	—
50	97 25	98.—
50	—	—
50	173 50	174 50
50	—	—
50	17 50	18 50
50	38 50	39 50
50	6 30	6 60
50	12.—	12 50
50	—	—
50	5 66	5 69
50	5 65	5 68
50	9 49	9 52
50	9 49	9 52
50	—	—
50	—	—
50	58 35	58 45
50	11 65	11 67
50	—	—
50	58 35	58 55
50	98 50	98 60
50	47 40	47 50
50	47 30	47 40
50	—	—
50	47 40	47 50
50	47 45	47 50
50	119 70	119 95
50	—	—
50	—	—

os betegségeket

legújabb tudományos kutá-
alakján, még a legkétesebb
ben is, minden hivatás-zavarás
Epen ugy kigyógyi-
s ifjukori bűnök (Onania) go-
szemnyeit. ideg bomlás és te-
et.
r. BELLA.
gok tagja sat. Paris, 6. Place de
la Nation, 6.

ER MIKLOS

iskolai értesítése.
polgari és kereskedelmi isko-
lájna-utca 23. szám az isko-
per 1-én veszi kezdetét. A növen-
szauz-tus 20-kától naponta dél-
és délután 3-5 óráig eszközöl-
met 30 év óta saját erőből tar-
ar 9000 növendéke volt eddig.
ban a kereskedelmi pályára ké-
ifjak. Kereskedelmi iskolám
eskedelmi akadémiával 19 óven
ak a katonai egyévi önkéntesi
nevelő intézet ezental Róser
zetése alatt áll.
k kívánatra ingyen.
Róser Miklós.

A közönség zaklatása.

Számtalan panasz merül fel naponta
nyilvánul, mint más városokban a miatt,
hogy az illetékes hivatalok és pénzü-
gyi közegek következetes rendtelenséggel
járnak el az illetékek és bírságok behaj-
tása körül s számtalan eset történt már,
midőn a felek által megfizetett illetéket
újbol kivették s másodszori behajtására
zaklató eljárást fogantatosították s a már
megfizetett összeget újbol követelték.
Az érdekelt felek a legnagyobb meg-
botránnyal látták e zaklató eljárást,
mert hiszen a szó szoros értelmében arcul
csapása ez minden kigondolható jog és
méltányosságnak, hogy egy és ugyanazon
dologért, vagy jogügyletért kétszer fizessen
valaki, nemcsak, hanem azonfelül csufon-
dalos végrehajtási eljárásnak legyen ki-
téve — ártatlanul.
Es ez nemcsak egy-két esetben, ritka
kivételként történik, hanem hosszú időn át
mintegy következetesen. Saját magunk is
tapasztaltuk, hogy 15—20, sőt több év
előtt kifizetett és nyugtázott illetékek má-
sodszori behajtására lépések tetettek.
Azok, a kik a 15—20 év előtti nyug-
tákat megtartották, menekültek ugyan a
másodszori zaklatás kellemetlenségeit kö-
vető — fizetés elől, de mi történik azokkal,
kik oly hosszú idő után a nyugtákat fel-
mutatni nem képesek, mivel azok a nyug-
ták már nincsenek meg, vagy eltévelyedtek,
vagy épen azokat annyi időn keresztül
megtartani szükségesnek nem tartották?
Hát az, hogy ujjolag meg kell fizetniük
azt, a mit már egyszer megfizettek, a mint
azt számos példa igazolja.

De az előbbi esetet vegyük, hogy t. i.
az illető zaklatott fél gondosan megőrzött
nyugtákkal képes igazolni teljesített fi-
zetését, odakelve mintegy az eljárás nagy-
mesterének asztalához a nyugtával a rut,
törvénytelen eljárás bélyegét, vajjon elég-e
ez az üdvösségre? rendben van-e ezzel a
dolog? elég van-e téve azon tisztességnek,
melylyel a fennálló törvényes közegek a
közönséggel, s viszont ez a közegekkel
szemben viselkedni tartozik? vajjon ez által
meg van-e a közönség nyugtatva, hogy
anyagi érdekeinek hivatalos ellenőrzése
megbízható kezekben van letéve?
Nincs és nem is lehet.
Ily rendtelenségek, ily törvénybe üt-
köz zaklatások eredménye az, hogy a kö-
zönség nemcsak a közegek iránti bizodal-
mát, jóhiszeműségét veszíti el, (a mellett,
hogy anyagi érdekei csorbulást szenvednek
s morális érzete durván megtámadatik),
hanem megrendül bizodalma más hivatalos
közegek eljárása iránt is.
Es ez már magában véve oly rossz
eredmény, mely provokálja a közönség mely
megbotránnyozását.
Mi mindig azt hallottuk mindenkitől,
hogy épen a pénzügyekkel foglalkozó
közegeknek kell a legpedánsabb rendet
tanusítani, sőt ez következik a dolog ter-
mészetéből.
Es mégis mit látunk? Azt, hogy pol-
gáraink épen e közegek által vannak leg-
gyakrabban törvénytelen zaklatásoknak ki-
téve. Szívesen szolgálhatunk példákkal a
legközelebbi napok történetéből is, a midőn
egy város egyik általánosan tisztelt birtokosa
kétrendbeli oly fizetési meghagyást kapott,
melynek összegét 15 év előtti már kifizette
s most rajta ugyanazon összeget ujjolag
követelték.
Felmutatott nyugtái azonban nagyra
növeszték a jeles intéző férfiak roszul
szimatolt orrait.
Hát nem vezetnek az illetékes hivatalok
hivatalnál könyveket? vagy csak gondolomra
tetszik vagy nem tetszik-re vezetnek be a
teljesített fizetéseket?
Mert nem akarjuk föltenni, hogy szá-
ndékosan, kétszer akarjanak valakin bizonyos
összeget behajtani.

A kincstári illetékek behajtását a köz-
ségek közvetítik s így e részben az állami
adminisztrációnak segédközége a községi
adminisztráció.
Ehez pedig nekünk is van szavunk
jogkereső polgártársaink érdekében.
Van szavunk és azt felelemjük e
visszaélések, vagy legalább rendtelenségek
megszüntetése végett.
A községek illetékes közegei jól tud-
ják, hogy a leirt baj igen sokszor előfordul
s nézetünk szerint azokat elhallgatni nem
szabad és pedig annyival inkább nem, mert
az ily zaklató eljárás odiuma részben őket
is kellemetlenül érinti. Nem szabad elhall-
gatni azt, hogy a közvetítő szereplés, a
pénz bevételezési eljárás és könyvelés nem
felel meg a kívánalomnak, s hogy e rész-
ben más eljárásra van szükség.

Községünk segédkezése az illetékek
bevételezésénél ugyanis egyszerűen csak
raprodukálja a pénzügyi megkereső közegek
fizetési meghagyásának számaint, de nem
egyszermind az illeték czimeit s a tárgyat
körülírva s az ideiglenes nyugta is csak
naplószámból áll a fizetés összegének egy-
szerű kiírásával, melylyel a félnek be kell
érnie, míg „felülír” a rendes nyugta meg-
érkezik, ha megérkezik.
Innen támadhat aztán a sok összeté-
vesztés, elnézés.
Polgártársaink számára pedig mind-
ezekből az a tanúság, hogy nem szabad
elhányi-vetni azokat az illetéknegyutákat,
hanem meg kell kuporgatni — „koporsó
zártáig”, mert még azon túl is jó ideig
szüksége lehet rá az — örökösöknek.
T. J.

Kossuth levele Maros-Tordamegyéhez.

Maros-Tordamegyének szept. hó 28-án
tartott közgyűlésében olvasták fel Kossuth La-
josnak a megye törvényhatóság üdvözlő felira-
tára küldött válaszát, mely következőleg
hangzik:
Külnösen tisztelt alispán ur!
Halás köszönetet mondok Maros-Torda-
megye törvényhatósági bizottságának a szíves
megemlékezésért s részvételjes jókívánatért,
melyekkel a hontalan magányban vállaimra ne-
hezted 80 életév alkalmából megörvendeztetni
kegyeskedett.
Tisztelt alispán ur becses levelében, mely-
lyel megéje nevében e kegyességet tudtomra
adni méltóztatott, megható vonásokban jelzi,
hogy minő nagy idő nemcsak egyes emberre,
hanem még nemzetekre nézve is az évek azon
hosszu sora, melyet viseltek.
80 év! egy ötödörösé hiján egy egész
század! Így egyszerűen kimondva, valóban
nagy idő. Elborzad az ember, ha számba ve-
szí, hogy csak tizenkét ily letrafogott kell a
gondolatnak visszalépni a mult idők lábtóján,
s már is a honalkotó Árpád oldalánál találja
magát. Hát bizony nagy idő az a 80 év.
Es mégis ez a hosszú letrafogó, mely-
ből tizenkettő oly rémületes messzeségbe, a
népvándorlásokhoz viszen vissza, ha egyszer át-
léptük, csak ugy nincs többé, mint a tegnapi
nap; egy röpké pillanat volt, mely elmerült
az enyészetben, mint lányka sobája a zúgó
szélben.
Es én tudom, nagyon is tudom, mennyire
igaz alispán ur azon megjegyzése, hogy e
röpké pillanat szük körében menyit kebelrész-
kódthatás, minő tengernyi szenvedés elfér.
Nekem bu-gond által zavart tünékeny
örömkök mellett e rázkódtatásokból és szenved-
ésekből mint embernek is, mint polgárnak is,
keserves bőve... kijutott a hosszúra nyult éle-
nek azon átkából is, hogy a lelki szenvedés k-
sebének sajjása a sirig kísér, az örömkök el-
hervadt virága pedig nemcsak nem hogy maga
után szivderítő illatot viszátsalásul az örömtel-
en aggkornak, de sőt még az öröm emléke-
zetét is szenvedés kufforásává teszi elveszté-
sének kínos érzete. „Nincs nagyobb fájdalom,
mint visszaemlékezni a boldog időre a nyomor-
úságban,” mondja Dante. Egy célt vezetett
élet késő aggkora nagy nyomorúság, olyan,
mint a száradzó fa, mely körül e lehullott
levél rohadozva a földön hever.
De alispán ur megemlíti, hogy egy szá-
zad négy-ötöd részének lefolyásában, a rázkódt-
tatások és szenvedések mellett, az élettapaszt-
alás elméletileg kincsnek látszik, de ha meg-
huzzuk az élet számlakönyvének mérlegét, azon
eredményre jutunk, hogy az élettapasztalás
nagyon drágán szerzett heverő tőke; drága,

mert életbe kerül, s heverő, mert mikorra
megszereztük, már hasznát nem vehetjük, s
nem is olynemű szerzemény, melyet örökségül
lehetne másokra átbocsátani; mert az élettá-
pasztalás olyan, mint az uszás, magának kell
a vízbe menni, magának kell magát belegya-
korolni, a ki meg akarja tanulni. Könyv, ha-
gyomány csak doktrínát adhat, tapasztalást
nem.
Hát bizony a keservesen szerzett tá-
pasztalás, melyet a 80 év nyujt, szomorú kár-
pótlás a rázkódtatásokért, melyekbe került, s
a szenvedésekért, melyek megszerzését ki-
sérték.
De nekem egy jobb kárpótlást juttatott
életem végén az irgalomnak istene: hazám-
fainak pártkülönbség nélküli jóindulatát. Na-
gyon becses pártolás ez, sokat enyhít a kesé-
rségen, mely céltvesztett életem visszaemlé-
kezéseim elől. Becsésnek valom azt, nem
mivel talán arra engedhet következtetni,
— hogy a fáradt vándor szerény nevének emlé-
kével az történhetik, a mit a költő a virágil-
latról mond: „mely a rózsát, ha elhull, még
egy percig éli túl.” Vanitatum vanitas! Oda
sorozható azon dolgok közé, melyekről megír-
a prédikátor, hogy hiába valóságok. Erre soha
még nem is gondoltam. Nem érdekel. Hanem
becsét helyezek hazánkfia szíves jóindulatú
megemlékezésére azért, mert ha meggondol-
lom hogy mennyire összeesködtek az aktuali-
tás viszonyai arra, hogy a tehetetlen hontalan-
ságom rideg magányát feledés vegve körül,
lehetetlen hazámfia szíves megemlékezésének
megújulásához már kulcsot találok, mint azt,
hogy az alaphang, mely közeletem törekvései-
nek magát soha meg nem tagadott összhang-
zálat végigvonul, nem szűnt meg rezegni nem-
zetem szívhurjain.
E rezgés jövővelé biztató zenéjét hal-
lom Maros-Tordamegye tisztelt közönségének
sokat mondó szavaiban is, melyekkel azon ki-
vátnaknak adnak kifejezést, hogy az ember-
élet szokottas határán már is messze túl ter-
jedt aggkorom dacára, „engedje megérnem a
mindenható azon boldogságot, mely után szí-
vem titkon sóvárog, s melynek oly sokan sze-
retnének tanui lenni a hazában.”
Azon határnál állok, melynél a test bi-
lincseiből kibontakozni készülő szellem tisz-
talanul véli hallani a történelem logikájának
akkordjait amaz ismeretlen tájról, melynek
neve „jövendő” s az a hang azt mondja nek-
em, hogy mert megvan ama rezgés nemze-
tünk szívhurjain, el kell következni annak,
a minek „oly sokan szeretnének tanui lenni a
hazában.” Talán nem is csak „sokan”, hanem
„mindannyian”, még azok is, a kiknél a hit
hiányzik; a vágy azoknak szívében is megvan,
a hit majd megjön, a mint a sors kereké
egy fordul. Pedig fordulni fog, a rengeteg
kaszárnyává alakított Európa egy nagy kérdő-
jel s a politikában oly sokat mozgatott, de
állandó megoldásra csak keveset juttatott
XIX-dik század, a meglepő fordulatok kor-
szaka. Alig volt egy másik század, melyben
oly sokszor lehetett volna az a felkiáltást
hallani, hogy „ki hitte volna!”
Ki hitte 47-ben, hogy 48 azzá legyen,
a mivé lett! hogy forduló pontot képezend a
magyar nemzet történelmében! Ki hitte?
Senki. En magam sem. De ha azt nem hittük
is, hogy a valóslás oly közei van: arról en,
arról sokan erősen meg voltunk győződve,
hogy csak ki kell tartanunk ernyedetlenül s
az átalakulás, melyet cézül tüztünk ki ma-
gunk elé — előbb-utóbb valóslóli fog. E hit-
nek köszönhetjük, hogy az alkalom, mely a
sors kedvezése s nem a mi művünk vala, nem
röppent el használatlanul, nem röppent el,
mert készen talált: megragadni üstökét.
Tanulság van ebben, melyet nem kellene
elfelejteni. Csak arra vágyini, a mihez a nem-
zetnek elvitáztatlan joga, a mire történelmi
rendeltetése van, de hinni, rendületlenül hinni
a jog diadalában és számot-veve a történel-
mi fejlődés természetes törvényeivel, ében
tartani a rendeltetés betöltésének elhatározott
akarátát. Az alkalom meghozza a történelem
elutasíthatatlan logikája, de csak azon nemzet
számára hozza meg, a mely feltartotta kelb-
ben az elhatározott akaratot az alkalomnak
hasznát venni. Az elszibadt akarataknak hiába
nyujt kedvezést a könyörület Istene.
Nem lehet magyar ember, a ki ne tudná,
hogy mi az a boldogság, mely után — nem
magam számára (az én homlokomra már reá
van ütve a közel enyészet bélyege), hanem
hón szeretett hazám számára szívem sóvárog,
s pedig nem „titkon” sóvárog, mert hiszen e
sovágás megtestesülése gyánant állók nyíltan,
felemelt fővel hontalanságomban Istent, nemze-
tem és a világ előtt.
Mondhatlanul kedves, de épen nem vá-
ratlan előttem Maros-Tordamegyének azon nyi-
latkozata, hogy sokan szeretnének tanui lenni
e boldogságnak a hazában, nem váratlan, mert

ha az idők vihara sok mindenféle részletnek
elfújta is agyamból emlékezetét, azt nem feled-
tem el, hogy a hajdani Maroszelek, mely a
maga 127 községével e derek megye 208 köz-
ségének háromötöd részét képezi, közel 6000
bátor rendes harcoszt adott volt a magyar
haza megtámadott állami függetlenségének vé-
delmére és adta különösen a 12 ik és 87-dik
honvédzászlóaljokat, melyeknek emlékezetét
annyi dicsőség fénykőre veszi körül. A magyar
nemzeti szabadság elhullott bajnokainak szel-
lemei ott lebegnek e megyének sokszor vérel
áztatott mezői felett. Hát épen nem váratlan
előttem onnan hallani, hogy sokan szeretnének
tanui lenni annak, a mi után az én szívem
sovárog; de legyen epedő honszeretetémmek
megbocsátva a figyelmeztetés, hogy az elévül-
hetlen államfüggetlenségi jog diadalának s a
nemzeti rendeltetés betöltésének munkájánál a
magyar nemzetre nem a tanu, hanem a tényező
szerepe vár.
Az európai történelem fejleményei vilá-
gosan oda mutatnak, hogy a Habsburg-Lotha-
ringiai ház csak Magyarország függetlenségé-
nek alapján ígérheti még magának azt a jó-
vendőt, mely a történelemben a királyok szá-
mára még feltartva lehet. Vajjon feljogják e
már illető helyütt ezt a történelmi kénszer-
ségest? vagy ama hagyományos kabinetpoli-
tika, mely hazánkat századokon át annyiszor
lángba, vérbe borította s a „háznak” nyereség
helyett annyi megaláztatást, annyi veszteséget
hozott, átkodottan utánozni akarja e még az
olasz költő azon harcosztát, „a ki nem vette
észre, hogy halott, szegény!” még mindig ha-
dakozott? ezt nem tudom, tehát azt sem tu-
dom, hogy megelégtelte-e már a végezt az a
vérözönt, melylyel Magyarország önczelliassá-
gának, nemzeti szabadságának fája öntözve
lett, avagy még több öntözést fog kívánni? de
azt tudom, hogy legyen így vagy amugy, nem-
zetemnek nem a tanu szerepét kell választania,
ha élni akar.
„Zörgészetek és megnyitattik nektek”,
mondja az irás.
Legyen szíves, alispán ur, megyéjének
átadni nagybecsült kegyes megemlékezéseért
őszinte halás köszönet met, s fogadjja megkü-
lönbözött tiszteletemet.
Kelt Turinban, június 8-án 1883.
Tisztelt alispán urnak
alázatos szolgája
Kossuth Lajos, s. k.

KARCZOLATOK.

(Nro. I. — „Takova”, fa-kova. — A „jilkos oraságok.”)
Körösy Sándor képviselő úrról kislult,
hogy ő a parlament leges legelső tagja.
Ez pedig annál nevezetesebb esemény,
mivel őt ezen diszes parlamenti rangra maga
a sors jelölte ki.
Igy lesznek e l s ö k é, a kik utolsók
voltak, mondanok, ha Körösy ur ellensegei
lennének.
Külnöben ne ijedjenek meg a t. képviselő
ur debreczeni választói. Az egész e l s ö s e g
nem nagyobb dicsőség, mint mikor a mi ta-
lány-fejtünk közül sors utján kap valaki jutal-
mat. Nem néz ő le bennünket ezental sem;
ugy lett ő nro 1-gyé, hogy a képviselőházat
sorsbuzás utján osztották X osztályba! kíván-
juk, hogy ő az osztályozásnál oly kegyes le-
gyen tanítványaihoz, a mily kegyes volt hozzá
a sors!
Cotillion-közben hívták el az ifju Bat-
tenberg herceget fejedelemnek Bolgárországba.
Ma még egyszerű uracs, hol n a p már fe-
jedelem...
Oszthatja a „Takova”-rendelet.
Es nem tartott tovább az egész dicsőség
egy cotillion-figuránál. Olyan cotillionnak te-
kinté ő a bolgár fejedelemséget, a melyet
— muszka fűtszóra — nagyon rut táncos-
néval kelle végig táncolnia. Sietett tőle me-
nekülni. Külnöben is ugy vette észre, hogy
táncosnője muszka generálisokkal kaczer-
kodik.
Most ujra Bécsben van s ismét a Strauss
bajos keringőinek dallamára járja a cotillion
— szép bécsi delnökkel...
Cotillion-közben hívták el az ifju Bat-
tenberg herceget fejedelemnek Bolgárországba.
T e g n a p még fejedelem, ma ismét csak
egyszerű uracs...
Még csak fa-kovát sem oszthat már, nem
hogy „Takovát!”
A Mailáth-fele tárgyalás kezd érdekes
lenni.
A derek „jilkos orak” itt is szerencsét-
len áldozatai a megyének... akarjuk mondani
a középori magyar barbarizmusnak.
Ugy értesülünk, hogy több nyiregályhi
oraság Budapestre érkezett. Egy — néhány hó
előtt még híres — csendbiztos is utra kell.
Tanuk lesznek. Gili Balázs.

